

Ajánló

Büntetés-végrehajtási igazgatás. (Szerk. Ruzsonyi Péter.) Budapest, Rendészeti Szakvizsga Bizottság, 2012. 182 oldal.

Az interneten hozzáférhető kiadvány a büntetés-végrehajtási szakismeretek legújabb összefoglalását nyújtja. A kötet szerzői – Bogotyán Róbert, Czenczer Orsolya, Fliegauf Gergely, Forgács Judit, Nagy Gábor, Nádasi Béla. Ruzsonyi Péter, Tari Ferenc – többségükben a MKE Rendészettudományi Kar Bv. Tanszékének tanárai.

A kiadvány anyaga kilenc fejezetre oszlik. Az első, „Bevezetés” címet viselő fejezet fontos részismereteket (pl. Etikai Kódex, a börtönügy tövid története, a magyar büntetés-végrehajtási szervezet felépítése) foglal magába. A második fejezet a bv. jog legfontosabb szabályait tartalmazza, a harmadik anyag rész tárgya a bv. igazgatás. A negyedik fejezet a gazdálkodási, az ötödik a biztonsági ismereteket sűríti össze. Az ötödik fejezet a kriminálpedagógia és a büntetés-végrehajtás kapcsolatát elemzi, míg a következő két fejezet a bv. nevelés, illetve a bv. pszichológia alapvető ismereteit közvetíti. A „Záró gondolatok” című utolsó fejezet hangsúlyozza, hogy a büntetés-végrehajtás rendkívül összetett, nagy körültekintést, szakmai felkészültséget igénylő feladat. „Ehhez pontosan ismernünk kell a társadalom igényét, a büntetés-végrehajtás helyzetét, a meglévő feltételeket. Ennek tükrében kell a feladatokat időről-időre újrafogalmazni, igazodva a mindenkori büntető jogszabályokhoz, amelyekben megjelenik a társadalom igénye (elvárása) a büntető hatalommal szemben, ami nem lehet más, mint a nyugodt, biztonságos élet feltételeinek megteremtése.”

A jól szerkesztett kötet egyes fejezetei végén tanulást segítő kérdések találhatóak, továbbá ajánlott jogszabály-, illetve irodalomjegyzék nyújt támogatást a felkészüléshez.

Dikaiosz logosz. Tanulmányok Kovács István emlékére. Szerk. Trócsányi László. Szeged, Pólyai elemér Alapítvány, 2012. 464 oldal. (A Pólyai Elemér Alapítvány Könyvtára 37.)

A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara Alkotmányjogi Tanszékén készült kiadvány Kovács István jogtudósnak, akadémikusnak, a szegedi egyetem tanszékvezető professzorának állít emléket. A „rendszerápoló” Alkotmány létrejöttének, valamint Kovács István halálának huszadik évfordulója alkalmából konferenciát rendeztek 2010 novemberében Szegeden – a könyv az ott elhangzott előadásokat tartalmazza.

A kötet számos, különféle témakörökhöz kapcsolódó tanulmánya közül e helyütt csupán a büntetőjog körébe sorolhatókat emeljük ki. Elek Balázs dolgozata a büntetőeljárásban fennálló bizonyítási tilalmakat foglalja össze. Mészáros Bence tanulmánya, illetve Nagy Klára korreferátuma a fedett nyomozó büntetlenségét le-

hetővé tevő törvényi rendelkezések alkotmányosságát elemzi. Mohácsi Barbara dolgozata – Elek Balázséhoz hasonlóan – a bizonyítékszerzés alkotmányos korlátaival foglalkozik. Szomora Zsolt tanulmánya, továbbá Dere Petronella korreferátuma arra mutat rá, hogy az alkotmánykonform normaértelmezés mind az elmélet, mind a gyakorlat szempontjából tisztázásra szorul a magyar büntetőjogban.

Neparáczki Anna Viktória dolgozata szorosan kapcsolódik a büntetés-végrehajtás tevékenységéhez, a címe: „Az ombudsmani látogatások és azok hatásai a magyar büntetés-végrehajtási intézetekben”. A szerző egyik végkövetkeztése, hogy hiába tűnik első megközelítésre pozitívnak az ombudsmani ajánlások megítélése, ezek gyakorlati megvalósítására „már nem ritkán a forráshiány miatt nem került/kerül sor”.

Droghasználó várandós nők és gyermekeik ellátása. Szerk. Rigó János, Oberth József, Sógorka Ildikó. Budapest, Magyar Emberi Jogvédő Központ Alapítvány, 2009. 255 oldal.

Mind az egészségügyi, mind a szociális ellátó rendszer számára különös megterhelést jelent a kábítószer-problémával küzdő várandós nők ellátása. Nemcsak a droghasználó nők életviteléről hiányosak az ismereteink, hanem a problémamegoldásban részt vevő különböző szakmák tevékenységei, működési módjai sem átláthatók az egyes szakterületek képviselői számára.

A könyv, amelynek elkészítésében a Semmelweis Egyetem Általános Orvostudományi Kar I. sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika működött közre, a maga nemében hiánypótló; célja, hogy a gyermeket vállaló droghasználó nők ellátásában érintett szakterületek munkáját ismeresse, és így hozzájárulhasson a hatékonyabb együttműködéshez, annak érdekében, hogy a droghasználó várandós nők és gyermekeik megfelelő ellátásban részesüljenek.

A kiadvány szerzői több területet képviselnek: van köztük szülész-nőgyógyász, genetikus, addiktológus, pszichiáter, jogász, szociális munkás és néhány laikus segítő is, akikben annyi feltétlenül közös, hogy mindannyian foglalkoztak már gyermeket váró droghasználó emberek segítségével.

A kötet tartalma négy gondolati egységből áll. Az első fejezet a szülészeti-nőgyógyászat, valamint az újszülött- és gyermekgyógyászat felől közelíti meg a témát. A második anyagrész az addiktológiai ellátás kérdéseivel foglalkozik. A harmadik fejezet az addikció kezelését össegitő, tudományos és társadalmi nézőpontból vizsgálja (itt olvashatunk például a Narcotics Anonymus – a Névtelen Drogfüggők közösségéről). A Függelékben, amely a negyedik anyagrésznek tekinthető, különféle hasznos információkat tettek közzé a kötet szerkesztői.

Felelősségvállalás, kapcsolat és helyreállítás. Mediáció és resztoratív igazságszolgáltatás a büntetés-végrehajtásban. Szerk. Barabás Tünde, Fellegi Borbála, Windt Szandra. Budapest, Foresee Kutatócsoport – Országos Kriminológiai Intézet, 2011. 328 oldal.

A „Mediáció és resztoratív igazságszolgáltatás a büntetés-végrehajtásban” („Mediation and Restorative Justice in Prison Settings” – MEREPS) projekt az Európai Bizottság Criminal Justice 2008 programjának pénzügyi támogatásával jött

lére. A magyar vezetéssel megvalósult nemzetközi projekt a mediáció és a többi resztoratív eljárás szerepét és lehetőségét vizsgálta börtönkörnyezetben, a súlyos bűncselekmények elkövetőit és áldozatait helyezve középpontba. A projektben – az empirikus kutatás két helyszínéeként – a Balassagyarmati Fegyház és Börtön, illetve a tököli Fiataikorúak Bv. Intézete is részt vett.

A tanulmánykötet a magyar résztvevők és nemzetközi partnereik három éven keresztül végzett munkájának összegzését, eredményeit foglalja össze. A könyv gazdag tartalmából – hely hiányában – elsősorban a magyar vonatkozású írásokra tudjuk a figyelmet felhívni.

Barabás Tünde nagyszabású tanulmánya komplex módon elemzi a megbékélés és helyreállítás börtönbeli lehetőségeit. Windt Szandra tanulmánya a börtönszemélyzet, a fogvatartottak és a sértettek körében végzett kutatás eredményeit ismerteti. Szegő Dóra és Fellegi Borbála tanulmánya a konfliktuskezelésben alkalmazott resztoratív technikák megvalósulását mutatja be. Szűcs András írása a mediáció alkalmazásának börtönbeli lehetőségeit az ügyész szemével világítja meg. Tanulmányok találhatók a könyvben a börtönmediáció angliai, németországi és belgiumi gyakorlatáról, és érdekes esettanulmányokat olvashatunk Els Gossens, Szegő Dóra, Fellegi Borbála és Negrea Vidia jóvoltából.

A kiadvány a téma első hazai összefoglalásának, mondhatni kézikönyvének tekinthető, amely egy példaszerűen megvalósított projekt dokumentuma is egyben.

Természeti és ipari katasztrófák. Jogi aspektusok a 2010-es ajkai vörösiszap-katasztrófa fényében. Szerk. Mezei Péter. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2012. 160 oldal.

Az ajkai vörösiszap-katasztrófával kapcsolatosan felmerül a kérdés, hogy hogyan definiálható a gátszakadás: vis major jellegű cselekménnyel állunk szemben, vagy inkább emberi mulasztás, az általában elvárható gondosság elmulasztása vezetett a katasztrófa bekövetkeztéhez. A Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának doktoranduszai 2011 tavaszán, mintegy fél évvel a katasztrófa bekövetkezése után, egy konferencia keretében vitatták meg a téma jogi vonatkozásait. A kiadvány a konferencia előadásait teszi közzé.

A kötet anyaga öt fejezetből tevődik össze. Az első fejezet magánjogi felelősségi kérdésekkel, a második anyagrész az állami szerepvállalás kérdéseivel foglalkozik. (Az utóbbi fejezeten olvasható az a dolgozat, amely a különböző államigazgatási szervek és néhány egyéb szervezet részvételét, fellépését mutatja be a vörösiszap-katasztrófa bekövetkezése után.) A harmadik fejezet az egészséghozs az egészséges környezethez való jog aspektusából elemzi a történeteket. A negyedik fejezet szabadalmi jogi kérdésekre tér ki, az ötödik, utolsó fejezet pedig a vörösiszap-katasztrófát a nemzetközi jog, illetve a politológia felől vizsgálja. (Az egyik tanulmány például az 1986-os csernobili katasztrófa és a gorbacsovi glasznosztj kapcsolatát taglalja.)

A könyvet értékelve csak egyetérthetünk az Előszó írója, Jakab Éva megfogalmazásával: „A dolgozatok izgalmas olvasmányt ígérnek minden jogásznak. Sőt, a jogtudományban kevésbé jártas érdeklődő is okulhat a szélesebb publikum számára is érthetően fogalmazó, tanulságos tanulmányokból.”

Vezetéstudományi ismeretek. (Szerk. Molnár Miklós.) Főiskolai jegyzet. Budapest, Rejtjel Kiadó, 2003. 226 oldal.

A kötet szerzői – Finszter Géza, Madarász Gabriella, Molnár Miklós és Sár László – hat fejezetben tárgyalják a vezetéstudomány általános, illetve szakmai (rendvédelmi) irányultságú ismereteit.

Az első, „A vezetéstudomány alapjai” címet viselő fejezet főként elméleti és történeti jellegű: meghatározza a vezetéstudomány tárgyát, a szervezetek ismerveit, továbbá felvázolja a modern vezetéstudomány előtörténetét, első önálló irányzatait és a vezetéstudomány fejlődését a II. világháború után. A második fejezet a rendészeti rendszer sajátosságait, a közigazgatással fennálló viszonyrendszerét mutatja be. A harmadik és a negyedik gondolati egység a vezetői döntés és a vezetési folyamat világába vezeti az olvasót. Az ötödik fejezet a rendészeti/rendvédelmi szervezetek működésének és vezetésének emberi tényezőit (pl. a vezető személyisége és tevékenysége, a csoport és a vezetés, versenyhelyzet, konfliktusok kezelése) állítja a középpontba. A hatodik, utolsó fejezet különböző szempontok (értékek, funkció, specializáció foka, szervezeti karakter stb.) szerint vizsgálja a rendészeti szervek kultúráját.

A kiadvány jól foglalja össze a vezetéstudományi ismereteket a Rendőrtiszti főiskola, illetve immár a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar hallgatói számára, ám egyes fejezetei már átdolgozásra szorulnak.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)